

РЕЙ БРЕДЪРИ СБОГУВАНЕТО

Превод от английски: Венцислав Божилов, 2008

chitanka.info

Беше от жените, които винаги ще видиш с метла, кърпа за прах, парцал или готварска лъжица в ръце. Можеш да я видиш как сутрин меси пай и си тананика нещо, как по обед го вади изпечен от фурната или го прибира изстинал по здрач. Прибираше порцелановите чаши по местата им и те звъняха като швейцарски звънци. Сновеше безспирно като прахосмукачка по стаите, търсеше и намираше разни неща и въвеждаше ред. Бе превърнала всеки прозорец в огледало, улавящо слънчевите лъчи. Два пъти на ден обхождаше градината с лопатка в ръка и след нея цветята разтваряха огнените си листенца. Спеше тихо и се обръщаше не повече от три пъти на нощ, спокойна като бялата ръкавица, която щеше да облече неуморната ѝ ръка на сутринта. Когато ставаше, докосваше хората като картини, за да оправи изкривените им рамки.

А сега?

— Бабо — казваха всички. — Прабабо.

Сега сякаш най-накрая трябваше да събере огромна колонка числа. Беше пълнила пуйки, кокошки, гълъби, мъже и момчета. Беше мила тавани, стени, инвалиди и деца. Бе постилала линолеум, поправяла велосипеди, навивала часовници, разпалвала печки, слагала йод на безброй люти рани. Ръцете ѝ не знаеха умора — успокояваха това, държаха онова, хвърляха бейзболни топки, размахваха блестящи чукчета за крокет, засяваха черната земя, оправяха завивки на кнедли, рагу и неспокойно спящи деца. Спускаше щори, палеше лампи, завърташе ключове и... остаряваше. Сега се обръщаше назад към трийсетте милиарда неща, които бе започнала и завършила; и ето, сметката е направена, последната нула бавно се изписва на мястото ѝ. Сега, с тебешир в ръка, тя щеше да отстъпи от черната дъска на живота и да постои мълчаливо така, преди да вземе парцала.

— Да видя — каза баба. — Да видя...

Без много шум и олелия обиколи къщата, като накрая стигна стълбите и без никакви специални изявления се качи в стаята си, където легна тихо като вкаменелост под белоснежните чаршафи и започна да умира.

Отново се чуха гласове:

— Бабо! Прабабо!

Слухът за това какво прави се търкулна надолу по стълбите, удари се в пода и се разплиска из стаите, през вратите и прозорците,

понесе се сред брястовете на улицата и стигна до ръба на зеленото дърво.

— Насам, насам!

Семейството наобиколи леглото ѝ.

— Оставете ме да си лежа — прошепна тя.

Болестта ѝ не можеше да се види под никакъв микроскоп; тя бе мека, но все по-задълбочаваща се умора, смътно натежаване в крехкото ѝ като на врабче тяло; сънят я обхващаше — дълбоко, още по-дълбоко, най-дълбоко.

А децата ѝ и техните деца не можеха да повярват, че с тази тъй проста, с тази най-спокойна постъпка на света ще предизвика такива страхове и тревоги.

— Прабабо, чуй ме... това просто не е честно. Къщата ще се разпадне без теб. Трябваше да ни предупредиш поне година по-рано!

Прабаба отвори едното си око. Деветдесет години спокойно гледаха лекарите като пращен призрак от таванския прозорец на бързо опразваща се къща.

— Том...?

Момчето бе пратено да се приближи до шепнешното легло.

— Том — рече тя тихо, сякаш много отдалеч. — В Южните морета в живота на всеки мъж идва ден, когато той разбира, че трябва да се прости с приятелите си и да отплава. И той го прави, и това е съвсем естествено — просто му е дошло времето. Същото е и днес. Понякога съм точно като теб — и ти оставаш на съботните прожекции до девет вечерта, докато не пратим татко ти да те прибере. Том, когато същите каубои започнат да стрелят по същите индианци на същия планински връх, по-добре е да станеш от мястото си и да тръгнеш към изхода, без да съжаляваш и без да се обръщаш назад. Ето и аз си отивам, докато съм все още щастлива и доволна.

Следващият привикан бе Дъглас.

— Бабо, а кой ще покрие покрива следващата пролет?

Откакто съществуват календари, всеки април от покрива се чуваше чукане като на кълвачи. Но не бяха кълвачи, а прабаба, успяла някак да се качи там, високо в небето, пееща, забиваща гвоздеи, подменяща плочки.

— Дъглас — прошепна тя, — никога не позволявай на някого да нарежда плочките, ако не му доставя удоволствие.

— Да, госпожо.

— Като дойде април, огледай се и попитай: „Кой иска да поправи покрива?“ И чието лице грейне, този човек ти трябва, Дъглас. Защото горе от покрива виждаш целия град, и той продължава към полята, а те към края на света, и виждаш как блести реката, и утринното езеро, и птиците в дърветата под теб, и усещаш най-хубавия вятър около себе си. Само едно от тези неща е достатъчно, за да накара човек да се качи и на ветропоказателя в някой пролетен изгрев. Това е силен час, дадеш ли му и половин шанс...

Гласът ѝ постепенно затихна.

Дъглас плачеше.

Тя отново се събуди.

— Е, това пък защо го правиш?

— Защото утре няма да те има.

Тя обърна едно малко огледалце от себе си към момчето. Дъглас погледна отражението си, после нея.

— Утре сутринта ще стана в седем и ще се измия зад ушите — каза тя. — Ще изтичам до църквата с Чарли Удман; ще си направя пикник в Илектрик Парк; ще плувам, ще тичам боса, ще падам от дървета, ще дъвча ментова дъвка... Дъглас, Дъглас, засрами се! Режеш ли си ноктите?

— Да, госпожо.

— И не викаш, когато тялото ти се преражда на всеки седем години, когато старите клетки умират и се добавят нови към пръстите и сърцето ти. Нямах нищо против това, нали?

— Не, госпожо.

— Е, помисли тогава, момче. Само глупак ще тръгне да си пази изрязаните нокти. Някога да си виждал змия да се мъчи да запази старата си кожа? Точно това има днес в това легло — изрязани нокти и стара змийска кожа. Само да духнеш по-силно — и ще се разлетя на люспи. Важна съм не аз, която лежа тук, а онази, която седи на края на леглото и ме гледа, и другата, която е долу и приготвя вечерята, лежи под колата в гаража или чете в библиотеката. Всички нови части, те имат значение. Аз не умирам днес. Ще остана още дълго тук. След хиляда години цяло градско население от моите потомци ще яде кисели ябълки в сенките на евкалиптите. Това е отговорът ми на всеки, който задава умни въпроси! А сега по-бързо, повикай останалите!

Накрая цялото семейство се събра в стаята, сякаш изпращаха някого на гарата.

— Е, ето ме — каза прабаба. — Не съм скромна, така че си признавам — радвам се да ви видя всички около леглото ми. Следващата седмица ви чака работа в градината, почистване на килерите и купуване на дрехи за децата. И тъй като онази част от мен, която наричат за по-удобно прабаба, няма да бъде тук, за да се погрижи за всичко това, другите ми части на име чичо Бърт, Лио, Том и Дъглас, както и всички останали, ще трябва да се заемат със задачите.

— Да, бабо.

— Утре не искам никакви събирания и шумотевици. Не искам никой да говори разни хубави неща за мен; аз самата си ги казах с цялата си гордост в своето си време. Опитах всяка гозба и изтанцувах всеки танц; остана да опитам само още един пай, да изсвирия само още една нота. Не се боя. Искрено съм любопитна. Нищо не смятам да пропускам, искам да вкуся и от Смъртта. Така че не се безпокойте за мен. А сега си вървете и ме оставете да заспя...

Някъде тихо се затвори врата.

— Така е по-добре.

Останала сама, тя се сгуши удобно в топлата пряспа от лен и вълна, чаршафи и одеяла; цветовете на завивката бяха ярки като някогашните циркови знамена. Лежеше и се чувстваше съвсем малка и потайна, както през онези утрини преди осемдесет и няколко години, когато се будеше и разгъваше нежните си кости в леглото.

Преди много време ми се присъни сън, помисли си тя. И му се наслаждавах толкова много, когато някой ме събуди, и това бе в деня, когато се родих. А сега? Сега, да видим... Мислите й се понесоха в миналото. Къде съм аз? Деветдесет години... Как отново да подхвана нишката и шарката на онзи изгубен сън? Протегна мъничката си ръка. *Ето...* Да, точно така. Усмихна се. Дълбоко в топлата пряспа обърна главата си на възглавницата. Така е по-добре. Да, сега отново се оформяше в ума й, тихо и спокойно, като море край безкраен свеж бряг. Сега остави стария сън да я докосне и да я понесе над почти забравеното легло.

Долу, помисли си тя, полират среброто, тършуват из мазето и чистят прахта в коридорите. Чуваше как животът кипи из цялата къща.

— Всичко е наред — прошепна прабаба и сънят я пое. — Така и трябва да бъде, както и всичко друго.

И морето я понесе надалеч от брега.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.